

Министар одбране Александар Вулин

Сачували смо
право на борбу и наду

Војска је сачувала земљу. Њен отпор је био херојски, упоран, несаломив преко сваке наде. Наши команданти су показали храброст, али и врхунско војничко знање. Нисмо победили НАТО, превише су били бројни, моћни, наоружани, али нисмо ни капитулирали – сачували смо право на борбу и наду. Да није било те борбе и таквог успеха свих бораца, Србија не би могла да буде самостална и слободна каква сада јесте.

Пише Драгана МАРКОВИЋ

Повод за разговор с министром одбране је обележавање двадесет година од НАТО агресије на Савезну Републику Југославију. Зато разговарамо о последицама које је она утиснула у ткиво Србије, о војсци која нас није изневерила, о народу који није изневерио своју војску. Каква је то војска која је данас потребна Србији, какав статус Србија има у овом тренутку, шта је окосница валидне националне стратегије и шта је то за шта се данас вреди борити, само су нека од покренутих питања. Одговори су ту да би нам приближили визију, објаснили одлуке, назначили потезе. Све то заједно је, између осталог, и наш живот.

Како после двадесет година сагледавате НАТО агресију на Савезну Републику Југославију?

– Исто као и пре двадесет година. То је злочин који је извршен јавно и без кајања.

Шта је то што је одредило живот Србије у овим протеклим годинама, а у директној је или индиректној вези са НАТО агресијом? По чему се све види то „продужено дејство” агресије?

– НАТО агресија је постала део нашег свакодневног живота, не само као део сећања. Њене последице су одредиле будућност Србије. Разрушена Србија брзо је постала плен насиља и нереда, пљачкашке приватизације, разбијања заједничке државе. Више од 250.000 Срба је пред силом напустило Косово и Метохију, без жеље међународне заједнице да испуни презету обавезу о њиховом враћању на земљу са које су протерани. Мартовски погром и проглашење независности Косова не би били могући, осим као последица НАТО агресије. Планско урушавање војске, хапшење, пензионисање или отпуштање официра и подофицира који су ратовали, отпуштање резервног састава, престанак улагања у опремљеност и обученост војске, све је то наставило процес рушења одбрамбене моћи земље и тамо где бомбардовање није успело. Сломљена и деморалисана Србија, вођена људима који нису препознавали национални интерес нашег народа, допустила је да Срби у Републици Српској остану сами пред притисцима и захтевима за умањење надлежности Републике Српске. Економско уништење земље и болести које су последица употребе забрањене муниције још нису до краја истражени.

Како данас вреднујете све што је Војска током 78 дана агресије НАТО-а на нашу земљу учинила за њену одбрану?

– Војска је сачувала земљу. Њен отпор је био херојски, упоран, несаломив преко сваке наде. Наши команданти су показали храброст, али и вр-

хунско војничко знање. Стратегија четири М – мобилност, маневар, маскирање и морал – показала се успешном и вредном проучавања. Војска није капитулирала после 78 дана рата са најмоћнијом коалицијом у историји ратовања. Кумановски споразум, ма како тежак био, изборен је отпором војске и за агресоре разочаравајућом чињеницом да би копнена офанзива била прескупа и не тако изгледна као што се на почетку агресије мислило. Резолуција 1244 не би била донета да није било војске која је опстала као сила. И у тешким часовима повлачења, као организована формација, војска се повукла с оружјем, а за ОВК је преузета обавеза да се разоружа. Нисмо победили НАТО, превише су били бројни, моћни, наоружани, али нисмо ни капитулирали и сачували смо право на борбу и наду. Да није било те борбе и таквог успеха свих бораца, Србија не би могла да буде самостална и слободна каква сада јесте.

Тог ратног пролећа 1999. године, под налетом бомби, догодило се свепрожимајуће јединство народа и његове војске. И док је војска свом силином расположивог оружја, искуства, али и срца, одговарала на нападе неупоредиво војно моћнијег непријатеља, народ је излазио на тргове градова, мостове, кличући „Сви смо ми ПВО” или „Опростите – нисмо знали да је невидљив”, са знаком мете на грудима... Како је стање духа српског народа данас? Колико је, по Вашем мишљењу, јако то кохезионо национално ткиво?

– Ни у једном рату који је Србија водила нико није могао да каже где почиње војска, а где престаје народ. То је и разлог упорног отпора који су Срби пружали нападачима. Без обзира на сумње и дилеме које имамо сами о себи, о нашој снази и слабости, без обзира на то што се с правом понекад упитамо да ли смо достојни славних предака, у најтежим часовима Срби покажу своје најбоље и најлепше лице. Тих дана Србија је била јединствена и храбра. У НАТО агресији није постојала линија фронта и >

позадина, свуда је био фронт, све је било мета, сваки цивил је био борац.

Историја српског народа, и не само српског, бележи и да је однос државе према војницима био једно у рату, а нешто сасвим друго у времену после ратова. Србија данас, чини се, исправља раније неправде... Вашом иницијативом покренута је едиција „Ратник”...

– Од 2000. до 2012. године званична државна политика забрањивала је да се НАТО агресија тако и назове, коришћени су термини као што је НАТО акција, операција, интервенција. Било је готово забрањено обележавати годишњице и сећати се палих другова. Укинута је и функција морала у војсци, јер је неговање српских ратничких традиција „увредљиво за ваше суседе”, како је рекао официр задужен за реформе у Војсци Србије. Ни то није било случајно, ни без разлога – војска која нема традиције и систем вредности за које се бори је слаба и демотивисана војска. Од 2012. године, када је Александар Вучић постао министар одбране, ствари се називају правим именом, Србија се не стиђи своје борбе и не одриче се ниједног свог официра и војника. Едиција „Ратник” је наш начин да сакупимо сећања и искуства најистакнутијих команданата и да напишемо историју, да не допустимо да нам је пишу други. Ове године ћемо наставити са едицијом, али ћемо је и проширити на искуство употребе јединица и оружја током НАТО агресије.

Као министар одбране, најнепосредније сте упућени у суштину војне организације. Имајући у виду и чврсту позицију војне неутралности, каква је то војска која је данас потребна Србији?

– Ми имамо добру и организовану војску, коју интензивно опремамо у жељи да превазиђемо 12 година неулагања и њеног свесног урушавања. Као војно неутрална земља, морамо бити у стању да се сами боримо на свим фронтима и сами чувамо и земљу, и ваздух и воду. Такав за-

датак не би могла да испуни ниједна професионална армија, зато нам је уз професионалну војску, као окосницу одбране, неопходна бројнија и обученија резерва, без које неће бити успешне борбе. Тако постављена одбрана је одвраћајући фактор који гарантује да ће рат бити избегнут. Ми нисмо војска чији су главни задатак мировне мисије, наш задатак је одбрана земље, било кроз одвраћање, било кроз одбрану. Србија се ослања на стратегију „тоталне одбране”, то значи да је сваки њен грађанин спреман и дужан да учествује у одбрани земље. Тако је и раније писало, али се намерно, плански, ништа није радило да усвојена доктрина тоталне одбране буде могућа. Учинићемо све да будемо способни за одбрану земље.

Војска, колико год била специфична институција, увек је само део друштва. Исечак друштвеног ткива на коме се можда јасније него на ширем плану преламају и виде све каузалности наше стварности. Реформе су

Верујем у слободу, у њраво мој народа да дира како ће живети и њраво мој народа да има државу која ће бити у стању да ја заштити од њонављања њеноцида из Првој и Другој светској ратна, од нових „Олуја” и њотрома. Верујем у социјалну њравду и њраво човека да се бори за друштво равноравних.

заокружиле данашњи облик, законска регулатива правни. У току је модернизација, опремање новим средствима... Видни су помаци и у стандарду и стамбеном збрињавању припадника система одбране. Шта је то што нас још чека?

– Повећане су плате свим припадницима Војске и Министарства, више нема цивилних лица која примају плату испод минималне. Накнаде нашим гимназијалцима, кадетима и лицима на добровољном служењу војног рока први пут прате повећање плата активног састава. Повећан је трупни додаток, уведена солидарна помоћ за рођење детета, као и за случај болести или

смрти, повећане су дневнице за време проведено на усавршавању и обучавању, уведени бонови за исхрану за поједине родове и службе за време обуке, вишеструко повећан број награђених боравцима у нашим објектима за одмор. Започета је градња станова за припаднике служби безбедности. Стигле су нове униформе, нове чизме, нови летачки комбинезони, пилотске чизме. Набављају се најсавременија оружја и оруђа, резерве никада нису биле попуњене у вишем степену. Повећана је калоријска вредност оброка за наше припаднике, улаже се у војно здравство, у ком више нема несташнице лекова за наше осигуранике. Унапређује се и војна инфраструктура да би услови рада били бољи и сигурнији. Ове године ћемо први пут осигурати све припаднике МО и ВС за случај повреде од 1 до 20%, што до сада није било покривено осигурањем и оно ће важити 24 сата, седам дана у недељи. Наставићемо да ширимо круг школских установа које бесплатно школују децу војних лица, дају попусте на ку-

повину роба и услуга. Увели смо предност у броју болова приликом запошљавања за децу и чланове породица палих бораца и војних лица. Знатно смо унапредили услове живота и рада у Академији и Војној гимназији, побољшани су смештај, храна, опрема. Обезбедили смо бесплатан превоз за гимназијалце, академце, слушаоце курсева на Академији. На Војној академији отворена је модерна стрељана. Граде се хангари за нове мигове и хеликоптере, у плану је унапређење полигона и стрелишта...

Да ли се новим аргументима и новом снагом Војске Србије могу сматрати

и заставе Србије у мировним мисијама у Либану, Централноафричкој Републици, Кипру, Конгу, Сомалији, Малију, као и командне функције које преузимају наши официри у мировним мисијама УН?

– Мировне мисије, као наша трећа мисија, веома су важне. Мисије су прилика за учење и стицање нових искустава, за обуку и проверу наше способности да се прилагодимо у страном окружењу. Мировне мисије утичу и на видљивост и престиж наше земље у међународном окружењу, али говоре и о спремности војске. Оне нису наша најважнија мисија, али јесу и важне и корисне.

Имајући у виду нашу садашњост, како бисте са позиције министра одбране најдиректније дефинисали статус Србије у овом тренутку?

– Ми смо војно неутрална земља. Одлучили смо се за најтежи и најчаснији пут. То значи да морамо бити спремни да се сами бранимо и одбранимо. Војна неутралност је тежак избор, али само нам она гарантује да ћемо бити изван сукоба великих и да нећемо морати по туђем наређењу другим народима да радимо оно што је рађено нама.

Напори који се чине да се реши косовско питање заиста су велики, редослед потеза се смењују. Каква мислите да ће им бити перспектива? Каква је улога Војске у свему томе?

– Председник Вучић улаже огромне напоре да сачува мир и виталне интересе наше државе на простору КиМ. Шиптарима се прашта што не испуњавају своје обавезе и за свако насиље које почине нађе се оправдање. Непрекидна потреба да нас изједначавају умањује шансе за договор, јер охрабрује Шиптаре да задрже таксе од 100%, да не формирају Заједницу српских општина. Њихов циљ је да изазову инцидент после ког би Србија била принуђена да реагује, а онда би била оптужена за прекомерну силу. Сценарио који смо већ видели на делу 1999. године. Председник Вучић показује и храброст и вештину какву није-

Србија се ослања на сјрашнетију „шншналне одбране”, шн значн да је сваки њен грађанин сјреман и дужан да учесшвује у одбрани земље. Тако је и раније шсало, али се намерно, шлански, нишшн радило да усвојена доктшрина шншналне одбране буде мошћна. Учинићемо све да будемо сшосодни за одбрану земље.

дан наш лидер није имао. У неповољним условима успева да сачува Србе на КиМ, али и интересе наше државе и целокупног народа. Не може се размишљати о КиМ без узимања у обзир интереса свих Срба и простора на којима они живе. Војска Србије својом снагом гарантује да се наша реч слуша и да се никоме неће исплатити да посегне за насиљем. Војска је спремна да изврши свако наређење врховног команданта.

Шта је за Вас окосница валидне српске националне стратегије?

– Зауостављање ширења „велике Албаније” и завршетак рада на решавању српског националног питања. Учинити све да се ова два велика задатка заврше у нашој генерацији, да их не оставимо као терет нашој деци. Срби морају успоставити чврсту границу према Шиптарима, границу коју ћемо легитимно моћи да поседнемо и бранимо, раздвајајући се од њих престаћемо да будемо талац њихове политике и жртва сталних инцидената и провокација на које не можемо да одговоримо како заслужују. То би дове-

ло до јачања нашег положаја и отварања процеса који се не могу зауставити, процеса решавања националног питања Срба. Оно што буде дозвољено Албанцима, неће моћи да се забрани Србима. Време је да Срби почну да мисле на себе и само на себе. Нека други воде бригу о себи и последицама својих потеза.

На почетку и током 20. века, који често носи ознаку века деструкције, Срби су били савезници најмоћнијих држава Европе и света, да би на крају тог истог века, 1999. године, те исте државе учествовале у агресији против наше земље. Шта се у међувремену догодило?

– То није питање за Србе. Ми нисмо напустили веру у вредности због којих смо у два светска рата били на страни САД, Велике Британије, Француске. Победници и поражени из два светска рата заједно су напали Србију. Верност слободи није нешто што се прашта малобројним народима.

То у шта верујемо нас прилично одређује као људе. Шта је то у шта Ви, после девалвација многих вредности, којима смо били сведоци, успевате да верујете?

– Верујем у слободу, у право мог народа да бира како ће живети и право мог народа да има државу која ће бити у стању да га заштити од понављања геноцида из Првог и Другог светског рата, од нових Олуја и погрома. Верујем у социјалну правду и право човека да се бори за друштво равноправних.

Током наше бурне и одређујуће историје борили смо се „за крст часни и слободу златну”, „за краља и отаџбину”, увек и изнова – за слободу. Шта је то за шта се данас вреди борити?

– Осећај дужности и верност идеалу слободе је вредност која чини Србе народом вредним трајања. Уморни смо од ратова, али никада нећемо бити уморни од слободе за коју смо се борили и за коју ћемо се борити. Срби не верују да је могуће живети без слободе.!

Фото: Јово Мамула